

29 Δεκεμβρίου 2019

Από τι πέθανε ο Ηρώδης;

/ [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Προσκυήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Κάτοψη από αέρος του συγκροτήματος 'Ηρώδειο' το 2007 κατά την ανακάλυψη του τάφου του βασιλιά Ηρώδη. Δεν έχουν ανευρεθεί ανθρώπινα οστά και έτσι τα αίτια του θανάτου του δεν θα γίνουν ποτέ γνωστά με ακρίβεια. Ωστόσο υπάρχουν αρκετά στοιχεία που μπορούν να στηρίζουν μιά πιθανή εκδοχή θανάτου. (Ισραηλινό Κυβερνητικό Γραφείο Τύπου)

του A. Mark Clarfield

Αν το χόκευ είναι το εθνικό άθλημα του Καναδά , η αρχαιολογία είναι η εθνική ενασχόληση του Ισραήλ. Όπου και να βαδίσει κανείς, όπου και να οδηγήσει, ταξιδεύει στην ιστορία.....

Μόλις έμαθα πριν από μερικά χρόνια ότι ο διάσημος αρχαιολόγος Εχούντ Νέτζερ επρόκειτο να ηγηθεί μιάς περιδιάβασης στο Ηρώδειο, όπου νωρίτερα είχε εντοπίσει τον τάφο του Ηρώδη, αρπαξα αμέσως την ευκαιρία. ...

Ο Ηρώδης ο Μέγας- σε αντίθεση με άλλους συνονόματους του μικρότερης εμβέλειας- ήταν Ιουδαίος βασιλιάς που βασίλευσε στην Παλαιστίνη τον καιρό της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από το 37πΧ μέχρι τον οικτρό θάνατό του το 4μΧ.

Ανάμεσα στα άλλα επιτεύγματά του ήταν η ανοικοδόμηση μεγαλόπρεπων κτιριακών συγκροτημάτων. Κατάφερε να κάνει το βασίλειό του μιά θαυμαστή περιοχή όπου δεχόταν επισκέπτες απ' όλα τα μέρη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Εκτός από το Ηρώδειο, ο Ηρώδης έκτισε υπέροχα συγκροτήματα στην Καισάρεια και τη Μασσάτα. Ήταν μάλιστα και υπεύθυνος για την επιδιόρθωση και αναστήλωση του μεγάλου ναού στα Ιεροσόλυμα.

Το Ηρώδειο, λίγα χιλιόμετρα νοτιανατολικά των Ιεροσολύμων, ήταν ένα από τα μεγαλύτερα του οικοδομήματα και χρησιμεύε ως καλοκαιρινό παλάτι και επαρχιακό διοικητικό κέντρο. Όπως ανέφερε ο οδηγός μας: 'Να σκευτεστε το Ηρώδειο σε σχέση με τα Ιεροσόλυμα, όπως τις Βερσαλλίες με το Παρίσι'. Τόσο σημαντικό ήταν γι' αυτόν ώστε του έδωσε και τ' όνομά του σε αντίθεση με τ' άλλα του οικοδομήματα.

Αλλά το κυριώτερο είναι ότι ο ίδιος διάλεξε αυτόν το χώρο ως μέρος ταφής του. Γιατί άραγε εδώ; Όπως ανέφερε ο Νέτζερ, όταν κάποτε ο Ηρώδης αναγκάστηκε να φύγει από τα Ιεροσόλυμα για λίγο μαζί με την οικογένειά του και τους φρουρούς του για να γλυτώσει από μία σύντομη πολιορκία των Πάρθων, εχθρών των Ρωμαίων, ή μητέρα του μόλις που διασώθηκε όταν η άμαξά της ανατράπηκε. Έτσι ο Ηρώδης ορκίστηκε να κάνει αυτόν τον χώρο δικό του κοιμητήριο. Και τα κατάφερε.

Τα τελευταία εκατό χρόνια, οι αρχαιολόγοι πραγματοποιούσαν ανασκαφές στο Ηρώδειο αλλά κανένας δεν κατάφερε να βρεί τον τάφο του Ηρώδη. Μέχρι που ο Νέτζερ, αρχιτέκτονας και έμπειρος αρχαιολόγος, καθηγητής του Εβραϊκού Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ, ανακοίνωσε ότι ανακάλυψε το μαυσωλείο στο μέσο της πλαγιάς του κωνικού συγκροτήματος. Ωστόσο πώς μπορούν τόσοι αρχαιολόγοι να επιβεβαιώνουν ότι αυτός είναι πράγματι ο τάφος του Ηρώδη; Η απάντηση βρίσκεται στα γραπτά του Φλαβιανού Ιώσιππου, ενός σύγχρονου ιστορικού με τον Ηρώδη.

Το μέγα μαυσωλείο βρίσκεται ακόμα κλειστό για το κοινό γιατί συνεχίζονται οι ανασκαφές. Ωστόσο αν κάποιος συνοδεύεται από τον αρχαιολόγο που το ανακάλυψε τότε τα πράγματα αλλάζουν. (Δυστυχώς, το 2010, λίγους μήνες μετά την επίσκεψή μας εκεί, ο Νέτζερ πέθανε πέφτοντας από κάποιο ύψωμα στην αγαπημένη του αυτή περιοχή).

Ενώ περιδιάβαζα στην περιοχή διερωτώμουν για τα αίτια του θανάτου του Ηρώδη. Στις περισσότερες περιπτώσεις αρχαίων προσωπικοτήτων δεν έχουμε ιδέα για το πώς πέθαναν. Αλλά εδώ ο Ιώσιππος μας βγάζει από τη δύσκολη θέση. Αναφερόμενος σε παλαιότερους ιστορικούς, γιατί ο ίδιος έζησε μερικές δεκαετίες μετά τον Ηρώδη, ο Ιώσιππος περιγράφει τα συμπτώματα του βασιλιά.

‘ Είχε πυρετό, όχι πολύ ψηλό, ανυπόφορη φαγούρα σ’ολόκληρο το σώμα του, συνεχείς πόνους στα έντερα, όγκους στα πόδια όπως στην ασθένεια dropsy, ερεθισμό στην κοιλιακή χώρα και γάγγρενα στους όρχεις. Είχε επίσης σπασμούς, άσθμα και άσχημη αναπνοή’.

Οι γιατροί της εποχής δεν μπορούσαν να κατανοήσουν τα συμπτώματά του. Χρησιμοποιούσαν ωστόσο τα μέσα της εποχής για να τον ανακουφίσουν, περιλαμβανομένου του μπάνιου σε καυτό λάδι. Αυτό, όμως, δεν είχε κανένα αποτέλεσμα εκτός από το να του κατακαύσει τα μάτια.

Όσοι σήμερα έχουν περιέργεια για τα κλινικά του συμπτώματα μπορούν να ανατρέξουν στην Ιστορική Κλινικοπαθολογική Διάσκεψη του Πανεπιστημίου του Μεριλαντ. Εδώ συγκεντρώνονται οι ειδικοί και αποφαινόνται για τα αίτια θανάτου επιφανών ανδρών. Πρόσφατα ασχολήθηκαν και με τον Ηρώδη.

Ο συνδιασμός των συμπτωμάτων του αποτελούσε ιδιαίτερη πρόκληση, ειδικά η γάγγρενα των όρχεων- κάτι που δεν συναντά κανείς κάθε μέρα. Ωστόσο αποφάνθηκαν ότι ο Ηρώδης έπασχε από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια αγνώστου αιτίας. Η ανεπάρκεια περιπλεκόταν από την σπάνια, ευτυχώς, γάγγρενα των όρχεων- Φουρνιέρ. Υπάρχουν φυσικά και άλλες πιθανές ασθένειες όπως η σύφιλη και άλλα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα. Ωστόσο, η νεφρική ανεπάρκεια φαίνεται να ταιριάζει καλύτερα στην κλινική εικόνα των συμπτωμάτων του.

Δυστυχώς για μας και για την ιατρική ιστορία, ο καθηγητής Νέτζερ δεν βρήκε καθόλου οστά στο μαυσωλείο, πιθανώς γιατί είχε συληθεί από Ιουδαίους αντάρτες κατά την εξεγερση εναντίων των Ρωμαίων γύρω στο 70μΧ. Έτσι δεν πρόκειται να μάθουμε ποτέ με βεβαιότητα τα πραγματικά αίτια του θανάτου του, αλλά οι εικασίες παρέχουν φανταστική τροφή για σκέψη.

Πηγή: [The Montreal Gazette](#)

Μετάφραση από την Αγγλική: Όλγα Κοναρή Κόκκινου